

1917. 17/S. 2036

C. B. mol.

Anul XXVII.

Blaj, Sâmbătă 12 Maiu 1917.

N. 25.

ABONAMENTUL

Pentru monarhie

Pe an 18 cor. 1/2

9 cor. 1/2 50 fl.

Pentru străinătate

Pe an 24 coroane

12 cor. 1/2

6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
odată 12 fil., a treia
odată 10 fil.

Pe ce privește factele
să se adreseze la: Redacțiunea și administrațiunea „Unitatea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică — Apare: Marți, Joi și Sâmbătă.

Împrumutul de războiu al șaselea.

Azi la 12 crt. se deschide al șaselea împrumut de războiu și va dura interval de o lună până la 12 Iunie.

În fruntea acestei noi emisiuni este însuși Majestatea Sa împăratul-rege, care a semnat spre acest scop 12 milioane, adresând ministrului de finanțe ungar, Dr. Tuleszky următoarea depeșă:

Am luat la cunoștință raportul D-Voastră despre pregătirile în vederea împrumutului al șaselea de războiu. Gândindu-mă cu mulțumire la prestațiunile extraordinare, ce le-au făcut toate păturile populațiunii la împrumuturile de războiu de până acum, îmi exprim nădejdea, că încă odată capitalul ungar și cercul mare al crughătorilor de bani, vor da o dovadă prețioasă în această perioadă importantă pentru isprăvirea fericită a războiului, — de puterea financiară neînfrântă și de hotărârea neînduplecată. Eu singur semnez 12 milioane coroane pentru împrumutul al șaselea de războiu ungar.

CAROL.

Din parte-ne cum am făcut și la împrumuturile anterioare, recomandăm cetitorilor noștri să sprijinească și acest nou împrumut de stat. După banii elocați pentru acest scop, deponentul primește 6%, va se zică mai mult ca dela oricare alt institut financiar.

În afară de clasa funcționăriei, a cărei stare materială în decursul războiului, a ajuns a fi foarte precară, producătorii și economii dela sate au mai multe parole ca în

vremile normale, de aceea pot să și se arunce spre acest scop, elocându-și capitalul în aceasta afacere rentabilă.

E o datorie cetățenească aceasta, și se impune cu atât mai mult azi, când groznicul războiu pare a-se apropia tot mai mult de desrădamentul final.

Situația politică din Austria.

— Reichsratul din Viena este convocat pe 30 crt. Toate partidele austriace fac pregătiri mari, iar guvernul își dă toată silința ca reichsratul să fie de astădată capabil de muncă constituțională. Partidele extreme național-germanii și oștii, precum polonii și rutenii își stau încă față în față ca neînduplecabili adversari, dar guvernul, așa se vede este asigurat, că sesiunea actuală a reichsratului va decurge fără incidente mai mari. Comisia emisă pentru aplanarea divergențelor dintre partide a nivelat asperitățile și mai ales a pus stavilă drepturilor prea mari ale prezidentului camerei. Prezidentul camerei nu va mai putea aplica pedepse față de deputați, nici nu-i va mai putea eschide, nici lipsi de mandat. Deputații vor primi în locul diurnelor 800 cor. lunar.

Propunerea lui Baerenreiter ca eschiziv limba germană să fie aplicată în debaterile camerei, a fost respinsă.

În chipul acesta să crede, că de astădată sesiunea parlamentară își va urmări în liniște programul de muncă.

În jurnal democratizării Ungariei. — Partidele maghiare poartă o crâncenă luptă în jurul democratizării Ungariei. Partidele opoziționale parlamentară de sub șefia celor patru conți așa se vede, că sunt conduse în lupta pentru sufragiul universal mai mult de considerante de partid.

Partidului dela putere tocmai acum îi votează încredere comitatele din Ardeal pentru atitudinea sa binecunoscută în chestia votului universal. Comitatul Târnava-mică este cel dintâiu, care a deschis cartea adreselor de aderentă către guvern.

În acelaș senz a scris parlamentului și comitatul Murăș-Turda, iar alegătorii Sași ai cercului Ghimbav dela Brașov, într-o adresă către guvern protestează împotriva sufragiului universal, spunând,

că introducerea aceluia periclitează interesele Ungariei și ale săsimii.

Față cu atitudinea aceasta, citim un prim-articol în „Világ” din 8 crt. intitulat: „Comitatele agită pentru războiu de clase”, iscălit de cunoscutul scriitor Oszkár Jász, din care reproducem următoarele:

„E lege sociologică, că nu se poate face democrație cu reducere de 50%, nu se poate elibera Alföld-ul și ținutul dincolo de Dunăre în așa chip ca Turoc și Făgărașul să rămână aservite... Cine se luptă pentru democrație, să și creadă în democrație, care nu poate fi legată nici de rasă, nici de religie, nici de limbă, ci eschiziv de intelectul și demnitatea omenescă...”

Lupta pentru democratizarea Ungariei se dă așadar și în parlament și în afară cu toată înverșunarea. Fiecare zi poate se aduce o surprindere pe acest teren. Duhul nou al democrației așa se vede, că va lăsa adânci urme și la noi, precum a transformat o lume în jur de noi.

Din dieceza de Oradea-mare.

Circularea

I. P. S. episcopului Demetriu pentru cruțare și lucrurile de câmp.

Majestatea Sa Preagrațiosul nostru Împărat și Rege Apostolic Carol, în ziua de 14 Aprilie a. e., s'a îndurat preagrațios a primi, în palatul regal din Budapesta, în audiență colectivă măritul cor episcopesc catolic al Ungariei. La salutarea omagială făcută prin rostul Eminenței Sale Cardinalului Primat-Archiepiscop de Strigon, Majestatea Sa s'a îndurat a răspunde prin următoarele preainalte cuvinte: *Omagiul coralul episcopesc catolic ungar, interpretat de Eminența Ta, îl primesc cu viaa bucurie și călduroasă mulțumită. Provedința divină a concredut douăstre celea mai frumoase și mai nobile bururi ale omenimei și chemarea dv. are o deosebită însămnătate între luptele grele ale timpurilor de acum.*

Cași moștenitorul Coroanei Sf. Stefan și patron suprem al Bisericii catolice din Ungaria, credincios tradițiilor întemeietorului glorios al acestei biserici, năzuințele nobile ale d-voastre întotdeauna le vom sprijini din toate puterile mele. Primiți și tălmăciți clerului, diecezelor credincioșilor dv. căldurosul meu salut regesc.

Cu omagială supunere și cu profundă venerațiune primim și salutăm și acum aceste preainalte cuvinte regesti, și totodată întru umiliată inimelor noastre cerem darul Atotputernicului Dumnezeu peste Augustul nostru Domnitor, ca să poată efectui intențiunile nobile ce le nutrește ca Preainalt Patron al Bisericii catolice din Ungaria față de înflorirea acestei a noastre sfinte Biserici întru toate osebitele sale rituri. Și mai cerem dela Domnul, ca pururea să stea spre ajutorul bunului nostru Rege Apostolic, pentru ca astfel, întărit și ferit de orice rău, să poată conduce întru lungime de ani fericite destinele Patriei noastre iubite spre binele și obșteasca îndestulare a tuturor fiilor ei.

Indeosebi însă sub apăsarea greutăților crâncenului războiu, care nouă ni-s'a impus, Domnului ne rugăm, ca ostenețele și stăruințele Majestății Sale să fie încununare cu strălucirea învingerii finale, și ca astfel să ne sosească cât mai curând mult dorita pace! Dar spre aceasta, spre dobândirea, spre eluțarea unei astfel de păci, de lipsă este, ca rugăciunea să fie înso-

țită de neadurmită și stăruitoare conlucrare din partea noastră.

De repetiteori am insistat dela pornirea războiului asupra necesității acestei conlucrări, arătând iubitelui nostru popor credincios, că vitejia fraților noștri luptători de pe front trebuie să fie însoțită de înmulțirea jertfelor și ostenețelor noastre ale celor de acasă, întru ajutorarea celor rămași ori ajunși în suferințe, și la locul întâiu întru cultivarea țarinilor, ca pâine să avem și noi și aceia, ba ca să putem împărți și la ceice cu ai noștri într'un șir și într'o unire la luptă stau.

În această din urmă privință, ca niciodată sub decursul războiului, îndatorire mare apasă acum umerii noștri. Pentru că inimizii noștri, după zădarnica trudire de a ne înfrânge cu armele, își dau toate eforturile spre a ne slei puterile cu foamea. Nestrămutată încredere avem însă, că tot așa de zădarnică va rămânea și aceasta a lor încercare, dacă noi vom fi stăruitori — și vom și fi — la muncă, la cruce, la abnegare, la tot ceea ce greutatea vremii cere dela noi. Prin dispozițiile și măsurile luate de înaltul guvern al țării alimentarea populațiunii asigurată o ținem până la scerșul cel nou, — ce e drept cam pe subțire și după măsura în care vom păzi rânduieșile prescrise. Tocmai pentru aceea de lipsă este ca noi să ușurăm prin supunere, prin ascultare și chiar și prin răbdătoare așteptare munca autorităților publice, și mai ales a ace-

loră cari mai de aproape au însărcinarea de a aduna și de a împărți alimentele. După felul ocupațiilor noastre osebite, de lipsă este să fim pururea trezi la minte, cumpătați la poftă și la muncă neobosiți. Și astfel, mai de aproape privind peste obștea credincioșilor noștri, de lipsă este, ca sămănăturile de primăvară să stăruim a le face la vreme și întru toată întinderea lor așa ca nici o palmă de pământ să nu rămână nelucrat. De lipsă este, ca cei cu stare să alerge cu plugul, cu sapa, cu coasa întru ajutorul celor ce, pentru o pricină sau alta, nu și-ar putea lucra pământul lor.

Și tot asemenea de lipsă este, ca ceice n'au pământ, ci trăesc cu adevărat numai din sudoarea feței lor, să nu fie peste măsură scumpi la vorba și la tocmeala prețului de muncă, ca nu cumva încunjurând brazda bogatului și nelintinzându-i lui ajutorul ce se cere, să cadă țarina în părăgînire, iar prin zădărnicierea rodurilor pământului, pe anul viitor amândoi să ajungă la năcaz și mai mare. De lipsă este mai departe, ca cei mai în putere să nu-și pregete a scotoci până câtră fundul hâmbarului, spre a alina, mișcați de mila creștinească, pe ceice cu adevărat vor fi chiauiți de suferințele zilei. De lipsă este ca pe vremuri mai bune să se amâne ospătările sgo-motoase, tractele și pomenile, să se micșoreze până la extrem folosirea beuturilor, să se lase cumpărarea mă-tăsurilor și visoanelor celor scumpe:

FOIȚA.

Sfaturi pentru preoți.

(După »Preotul tinăr« de card. Vaughan.)
(Continuare și fine.)

De asemenea converzările mai dese și atențiunea mai pronunțată, ce se dă uneori femeilor aflătoare în serviciu, duc la combinații depărtate, și pe de altă parte tradează lipsa de tact la preoți și lipsa de cunoaștere a naturii omenești.

Atari preoți nu-și dau seama, cum judecă lumea astfel de lucruri, și ce mod de purcedere rigoros trebuie să aibă în astfel de situații.

Unii oameni au ceva familiar, alții ceva grotesc în ființa lor, fără ca să eugete necondiționat la rele. Preotul însă trebuie să rămână totdeauna la distanță măsurată și să aibă o rezervă cuminte. Dela preot să așteaptă o deprindere și o înțelegere superioară a formelor alese convenționale și superlativul în deprinderea cu tact a regulilor de bunacuviință între oameni. — Sapienți snt.

5. Din diverse motive penderoase tinărul preot nu ajunge totdeauna să poată lua atitudine în chestia alcoolului.

Nu e păcat a gusta moderat beuturi spirtuoase; poate fi chiar cu cale să le folosești ca medicină, când le prescrie un doctor conștientios; sunt totuși mulți doctori, cari nu merită crezământ în privința aceasta.

Dacă vrei să iei atari beuturi ca medicină, trebuie să observi cu strictețe cel mai mare cumpăt.

Preotul tinăr ușor poate ajunge și în cazul acesta în situația să trebuiască a zice cu apostolul: „Toate îmi sunt iertate, dară nu toate îmi sunt și de folos“ (1 Cor. 6, 12).

În general, sunt de a-se observa următoarele:

1. Alcoolul nu respectază pe preoți mai mult ca pe laici.

2. Fizico — agitează nervii, înfierbântă sângele și ațăță patimile.

3. În privința morală — slăbește voința, înnegurează priceperea și puterea de judecată și conduce la nenumărate păcate ușoare și grele.

4. Ca mijloc de întărire susține viața omenească în anumite stadii a boalelor primordiale, decumva constituția fizică n'a fost obicinuită de mai înainte cu alcoolul; dar un trup străbătut — așazicând — de alcool, se ruinează în grabă.

5. Gustarea de alcool stârnește în mulți o dorință tot mai mare după beuturi, carea

ajunge până la o năvalnică cerință. „Ca vipera mușcă la capăt, și ca un vasilisc își varsă veninul“ (Prov. 23, 32).

6. Unii oameni, preoți ori laici, au o slăbiciune moștenită câtră alcool. O mică înghițitură e de ajuns să le ațățe patima, carea apoi nu se mai poate înfrâna și le întunecă mintea.

7. Dacă preoții se dedică gustării de spirtuoase — recreationis causa —, prin asta se îndeamnă și alții la uzul și abuzul cu beuturile. Aplicarea lăuntrică și considerentele externe vor birui în cele din urmă chiar și simțul mai fin al unui om tinăr, mai ales când va avea înaintea ochilor puterea exemplului. De ce n'ar bea și inferiorii, când li-se dă ocazie, dacă cei mai mari au datina beuturii?

Și dacă preoți mai sus puși au favorul și plăcerea vieții de comunitate și a întâlnirilor reciproce, și pe lângă aceea își mai ieau libertatea de-a gusta spirtuoase, cu cât mai vârtos nu va căuta preotul dela sate mângâiere și distracție în sticlă, el care e silit să trăiască în singurătate, fără societatea altora.

În chipul acesta foarte mulți preoți ajung pe căi greșite și se ruinează. Toți știu, că patima beției e duhul rău al vetrelor

de lipsă este ca să se încunjoare toate cele ce la traiu și la îmbrăcăminte, la pinută și la port pornire spre lux și mândrie ar fi dovedind.

Deodată apoi cu desfășurarea cât mai întinsă și mai întepită a acestui spirit de moderare, cu cruțare, de jertfire în toate direcțiile, așiderea de lipsă este, ca cei cu dare de mână, pe cum și bisericile, școlile și celelalte ale noastre așezăminte cu prindere să sară și acum într'ajutor la purtarea războiului prin subscriere la noul imprumut public, — dupăcum vom spune aceasta mai pe larg la alt loc.

Scurt, Venerați Frați, glasul Patriei ajuns în pericol, acum ca niciodată poruncitor cătră noi se face, jertfire cerând fără de cruțare de noi înșine și de ale noastre, pentru mântuirea sa, pentru mărirea sa, adecă pentru a noastră mai departe și bună și liniștită dăinuire pe scumpul ei pământ strămoșesc.

Oradea-mare, 2 Maiu 1917.

Principiul de pace alui Miljukov și Kerensky. — Din nota lui Miljukov, adresată statelor aliate, au transpirat până acum, după informațiile din Berlin următoarele puncte, pe lângă cari Rusia e aplicată la pace: Retrocedarea deplină a frontierelor avute de Rusia înainte de războiu. Referitor la chestia strimtorilor de mare Rusiei să i-se acorde deplină libertate de acțiune.

Organul oficial al ministrului de justiție Kerensky propune în concret următoarele: La o anumită zi vor înceta toate operațiunile strategice de pe uscat, pe mare situația va rămânea neschimbată. La stabilirea hotarilor să servească de îndreptar harta mai veche europeană. Fiecare stat beligerant va avea drept legal să pretindă teritoriul care înainte de războiu a fost în stăpânire străină. Populația teritorului respectiv poate declara, că dorește să formeze stat independent, și își ridică pretenziuni față de anumit teritoriu a statelor beligerante. Conferența de pace va lua dispozițiile ca populația ăstorfel de teritoriu prin sufragiu universal să voteze și votizarea va decide de care stat să aparțină. Pentru recompensarea daunelor cauzate de războiu să se înființeze un capital de 25 miliarde la care se concurgă și partidele beligerante.

Partidul károlyist pentru pace și sufragiu universal. — Din Budapesta se anunță, că partidul independist și 48-ist a ținut Marți seara o consfătuire sub prezidiul contelui T. Batthyány, adoptând o moțiune pentru sufragiu universal, egal și secret, pe care îl dorește și Regele, dar pe care îl eludează comunicatul guvernului publicat în legătură cu autograful regesc. Partidul va porni cea mai energică acțiune pentru crearea dreptului electoral. Va conlucra la închegarea blocului sufragiului universal, având a concentra în o singură tabără pe toți ceice sunt aderenții sufragiului universal și ai păcii.

După războiu are să se prefacă Ungarie în stat industrial. Partidul protestează contra obligamentelor economice, pe cari voeste guvernul să le impună țerii deja acum, pe timp de războiu. Moțiunea ia poziție pentru un provizoriat economic, pentru că obligamentele economice în orice direcție pot fi piedecile păcii.

Programul de pace al partidului este identic cu al contelui Czernin, care va să zică e liber de cuceriri. Trebuie sistate alianțele, cari au provocat războiul și înarmările potențate. Dorește pacea între națiuni pe baza unui arbitraj mondial. Armatele stabile să fie înlocuite prin miliție.

Declarații pentru sufragiu universal. Incadrarea în blocus a dreptului de alegător a dat ansă la mișcări mari în cercurile politice și în presă, cari discută lucrurile cu calmitatea recerută de vremile actuale.

Ziarul „Neue Freie Presse“ publică un articol intitulat „Contele Stefan Tisza și contele Iuliu Andrássy“ din care reținem următoarele: Un ministru, care e în fruntea unui partid mare nu trebuie să facă tot la ce e îndreptățit după literile legii. Exemplul ce ne stă înainte, e din apropiere. Ministrul-prezident a ofenzat, cu câteva acuzuri, pe șefii minorității ungare. Șefii opoziției cred, că națiunile cari pretind drept de alegător pe seama cetățenilor ce iau parte în războiu, e un fapt așa de profund, încât aplicarea puterii în parlament ar fi ilegalitate. A acorda ostășului, după un războiu eluptat, dreptul de alegător, al ridica la dreptul deplin după greutățile și suferințele din tranșee, nu înseamnă răsturnarea sau amestecarea neașteptată în ordinea socială de acum. În aceste timpuri când pretutindenii se tind spre libertate, vestea politice nepopulară nu poate fi în nici un stat al monarhiei.

noastre și pricinuește ruina economică, socială, morală și religioasă a atâtor familii.

Ori, nu sunt aceste motive întemeiate pentru a lua hotărîrea să ne reținem dela gustarea beuturilor spirtuoase?

8. Noi trebuie să deprindem abnegație și reținere. Dacă din dragoste apostolică față de Dumnezeu și de suflato ne vom sforța și ne vom reținea dela beuturile alcoolice, se va revărșa de sigur harul bogat dela Domnul peste noi și peste alții.

Sunt apoi anumite datini, sperăm că în stingere deja, față de cari preotul tinăr trebuie să fie cu foarte mare băgare de seamă, d. p. folosirea beuturilor întăritoare dimineața, amestecarea de vin, bere și licheruri la aceeași masă, gustarea de beuturi în casele credincioșilor, apoi la vizite de curtoazie ori pentru scopuri de binefacere, ținerea unui mic „magazin“ de beuturi în chilia privată, și altele de felul ăstora.

În unele dieceze ale Irlandei preoții ajung suspendați „ipso facto“, dacă ieau dimineața beuturi spirtuoase, iar în alte dieceze cad sub cenzură, dacă beau în localuri publice.

9. Fumatul nu e așa de condamnat, ca folosirea beuturilor. Bunăoară în Anglia s'a dovedit, că obiceiul general al fumatului a avut ca urmare o micșorare a crantului

de vin, folosit în decursul mâncării și după masă. În privința aceasta preotul tinăr se poate decide într'un fel sau altul. La tot cazul e mult mai bine, dacă porcede după anumite principii și are înaintea ochilor onoarea lui Dumnezeu, decât dacă s'ar lăsa târât de influințe externe.

Față cu obiceiul fumatului se pot aduce următoarele considerante:

1. E un obicei mai mult sau mai puțin costisitor, ca atare o risipă de bani, și duce la pierdere de vreme.

Cu o cale e o „concesie“ față de natura slabă omenească, și poate ajunge vătămător sănătății. Mai adaugă, că pentru mulți credincioși e nesuferită respirarea preotului fumător și chilia cu aer nicotinizat a acestuia.

2. Cu greu ți-ai putea închipui ca fumători — pe apostoli și sfinți, dacă ar trăi azi între noi.

3. Rămâne adevăr sfânt, că omul e cu atât mai liber, cu cât e mai puțin sclavul ăstorfel de pasiuni.

Pe de altă parte însă fumatul e o creație la sine nevinovată, promovează sociabilitatea, influențează în mod ușurător asupra nervilor, și pentru mulți e folositor din punctul de vedere al sănătății, dacă se ține măsura. Unii preoți, cari trăiesc singuratici,

ori în situații grele și între împrejurări sărăcăcioase, se împacă mai ușor cu soarta, dacă își pot aprinde pipa la amiazi și seara. — Fă deci, cum ți-se pare mai bine, dar nu uita, dacă te-ai dedicat tabacului, că o cumpătare în ce privește timpul și măsura — îți vor fi foarte folositoare.

7. Fiindcă preotul tinăr în toate cele mai sus amintite își regulează ținuta și viața în deplină libertate, după cum e mai util pentru el, și mai bine plăcut înaintea lui Dumnezeu, de aceea nu va critica ținuta altor confrăți mai bătrâni, dacă aceștia, făcând uz de libertatea lor, vor fi ajuns la alte hotăriri — având în vedere etatea, sănătatea ori fragilitatea lor. *Unusquisque in suo sensu abundet.* (Rom. 14, 5).

sp.

Cugetări.

Din: „Jertfa“ de O. Fric.

Celce trăiește din întunerec, nu mai are drept la raza de soare.

*

Fetele nu vorbesc de dragoste. Celce are ochi, vede el și așa.

*

Imi place codru. De când l-am îndrăgit, mi-a trecut dorul de casă.

Cu atât mai puțin e de dorit, ca o respingere parlamentară să fie de motiv la statele beligerante spre distrugerea vazei a monarhiei și devierea chestiei de pace. De aceea nu se poate ca în camera ungară relațiile dintre partide să țină singur pe majoritate și să fie bazate pe minoritate. Legile parlamentare nu pot învinge schimbările. Numai politica; o nouă politică viitoare.

Turcia pentru pace. Consulul turcesc dela Bern, a făcut corespondentului dela ziarul »Bernner Tageblatt« următoarele declarații, ce congruează cu espunerile cancelarului german: — Nu e în interesul Turciei să eschidă Rusia dela Dardanele. Anglia în 1841 a forțat încheierea pactului dela Londra, prin care s'a decretat închiderea Dardanelor. Războiul actual a arătat, că Constantinopolul nu poate fi cucerit dinspre mare. Turcia e aplicată să satisfacă pretenziunile Rusiei, dacă acelea nu-s contrare cu independența Turciei și nu-i încătușă libera dezvoltare.

Punctele de pace a social-democraților germani. În consiliul muncitorilor din Stockholm, Borglyerg a prezentat următoarele puncte de pace, stabilite de social-democrații germani: Teritoriile ocupate trebuiesc reînsoțite. Sârbia primește un port la marea Adriatică. Macedonia se dă Bulgariei. Poporul din Polonia-rusească prin votizare să decidă la ce stat să aparțină. În Lotaringia pe cale pașnică vor rectifică frontierele.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 10 Maiu. La Arras luptele de artilerie s'au înăsprit. Tranșeele construite spre vest de Lens și Arion au fost țel pentru întreprinderi de ale inamicului; ele au fost zădarnice. Fresnoy, pe lângă toate atacurile engleze, e în stăpânire germană.

Între Soissons și Reims activitatea strategică interimal s'a potențat. La Mont d'Hovere și maieriştea St. Marie, germanii prin contraatacuri și lupte din apropiere, au respins mai multe atacuri repetite franceze. Eșurile ariergardelor inamice spre nord-vest de Prasnes au rămas infructuoase

În ost la cursul Narajovka, Brzezani și linia ferată Tarnopol—Zlocov s'au perit ducele de artilerie și mine.

Frontul macedonean. Spre nord-vest de Monastir au eșuat atacurile dușmanilor de-a ocupa pozițiile noastre de pe culme. La cursul Cernei am respins atacurile în masă, dată de

trupele italiene, franceze și rusești pe un front de 60 klm. Spre nord de Voden am respins pe sârbii, cari au pătruns în pozițiile noastre.

Informațiuni.

O circulară a episcopului Mailáth — Episcopul Latin al Alba-Iuliei, contele *Mailáth Gusztáv*, în circularul mai recent, adresat credincioșilor și preoților săi, stăruie pentru restaurarea parohiilor distruse de războiul cu România. — Episcopul cere mult zor și abnegație dela preoți și intelectuali, pe cari în deosebită la muncă asiduă și sprijin pe acest teren. Poporeni să fie ajutamați spre a și reface întreagă averea pierdută, dar mai ales este necesar a stăruie pentru reconstrucția capitalului moral, micșorat mult prin evenimente.

Episcopul constată în aceasta direcție, că „refugiații adăpostiți mai ales în capitala, au pierdut din forța de rezistență în mediul ușor, în care au trăit, iar farmecul traiului născut a putut să seducă pe câte unul îei-colo.“

La urmă dispune, ca „preoțimea din parohii să însemne în domeniul istoric toate evenimentele mai de seamă și datele principale asupra invaziei și refugierii de pe teritoriul parohiei.“

Historia războiului actual în școlile populare. Contele *Mailáth Gusztáv*, episcopul latin din Alba-Iulia, a dat ordin, ca fiecare școală să încercăm pe învățătorul dela școala din sat cu scrierea evenimentelor principale ale războiului actual în legătură cu țărânirea, ca au avut acelea asupra patriei noastre. În ținuturile lovite de război să fie scrisă și istoria comunei respective și să se facem numele celor ce s'au distins pe timpul de bojerie prin fapte vitejești ori ale dragostii creștine. Iatăcât în comună s'au petrecut și fapte anti-patriotice sau au existat indivizi, cari s'au purtat rău, faptele acestora să fie reprobate, dar numele criminaților trebuie reținut. Aniele trebuie scrise astfel, ca acelea să poată fi tratate în cel puțin 2 ore pe un, servind copiilor ca lectură plăcută.

Articolul contelei Tizza despre dreptul de alegător. Contele Tizza în foaia sa „Igazmenda“ publică un articol referitor la planul după care acesta are să se scoardă în general. Articolul constată, că nu e conștient să se dea dreptul de alegător și maselor populației care stă pe o treaptă culturală inferioară, până când ea nu va fi instruită să uzuz dreptul de vot în mod patriotic. La urmă face următoarea concluzie: Majoritatea națiunii a primit dreptul de vot; dela ea depinde, că care vrea ea acesta să se extindă acum și asupra altora. Se decidă asupra destinului propriu, dar se judece bine ce face.

Anunțarea gumei. Pe baza noii ordinațiuni mini-teriste. toți aceia, cari au cantități mai mari de gumă întrebuințată ca mautinea la biliard sau alt loc, sunt dateți să anunțe până în 25 Maiu.

Catalogul sărbătorilor oficiale. Ministrul de interne a statorit catalogul sărbătorilor oficial, pe cari le-a comunicat și autorităților. Aceste zile sunt: 11 April, sărbătoarea legilor din 48; 27 April, ziua onomastică a împărătesei-regine Zita; 9 Maiu, ziua natală a reginei; 7 Iunie, Corpore Domini; 17 August, ziua natală a Monarhului; 20 August, ziua Sfântului Ștefan, a primului rege ungur; 10 Septembrie, aniversarea morții reginei Elisaveta; 4 Noembrie, ziua onomastică a regelui Carol; 20 Noembrie, aniversarea morții împăratului-rege Francisc Iosif I.

Prisonierii puterilor centrale. După statisticele mai noi, Monachia și statele aliate dela începutul războiului până acum, aproape de încheierea anului al treilea, au făcut prizonieri dela Ruși: 4755 ofițeri, 848.098 ostași; total 852.853 Sârbi: 709 ofițeri, 96.363 ostași; total 97.072. Muntenegri: 31 ofițeri, 5.564 ostași; total 5.595. Italieni: 2.227 ofițeri, 95.485 ostași; total 97.712. Români: 542 ofițeri, 37.785 ostași; total 38.327. Francezi: 12 ofițeri, 453 ostași; total 465. Englezi: 18 ofițeri, 13 ostași; total 31.

Germania are 1.690.731 prizonieri, Bulgaria 67.582 și Turcia 23.900. Armatele puterilor centrale au făcut în decursul războiului 2.874.271 prizonieri.

Născociri despre atentat contra împăratului Vilhelm. Din Berlin se anunță: Știrea publicată de ziarul „Corriere della Sera“, după care s'a încercat atentat contra împăratului german, e desmințită și considerată de născocire.

Mulțumită. Soldatul *Vasile Murășan*, fost elev al școlii noastre de meșerii, s'a reîntors un de mul din captivitatea rusească, ca invalid, lipsit cu totul de mână-stângă. Fiind pe câteva zile în orașul nostru, s'a lansat, în cercuri cunoscute, o colecție la care au bine voit a contribui următorii domnii: Dr. A. Niculescu cor. 10—, Dr. I. Coltor 4—, Dr. N. Vancea 4—, Tr. Fedor 5—, A. C. Domșa 4—, Al. Pop 4—, Emil D. Măcelar 2—, Nic. Costea 2—, „Patria“ 50—, I. Br. Hođorcu 20—, Ioan Moldovan 5—, Stepaniu 4—, Traian Novac 10—, Simbeiger 10—, V. Suciu 2—, Oc. Macslar 2—, Henrich Julius 10—, Welvart 4—, Moldovan far. 2—, Eugen Nicolă 10—, Dr. Hăncu 10—. Dr. Borșan George 4—, N. N. 4—, Carol Nagy 4—, Ștefan Nyerges 2—, Arosdie Ionescu 2—, Ioan Maior 10—, Vasile Cistian —60, Esprimă, pe calea aceasta, sincere mulțumiri tuturor maritimozilor donatori, păstrându-le cu scumpătate amintirea ce se leagă de aceste daruri pentru ameliorarea sortii lui grele.

Președinte, editor și Redactor responsabil:

Ioan Suciu.